

SPOR HEKİMLİĞİ

Dr. Nurdoğan Alpay

1944 Sarıkamış Doğumlu.

1968 Ankara Tıp Fakültesinden Tıp.Tđm. olarak mezun.

1975 Anesteziyoloji ve Reanimasyon uzmanı (GATA'dan)

1979 Tıp.Bnb. olarak orduan ayrılıp 1986'ya kadar Almanya'da Anesteziyoloji ve Reanimasyon uzmanı olarak çalışmıştır.

Ayrıca 1975'ten beri kronik ağrıların tedavisi ile uğraşmakta olup, halen de serbest olarak ağrı tedavisi yapmaktadır.

Ülkemizde spora ilgi her geçen gün artmasına rağmen spor bilimine ve dolayısıyla bu bilim kapsamında olan spor hekimliğine ilgi aynı paralellikte artmamaktadır. Bu zıtlık sporcu sağlığı yönünden bazı olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir.

Spor hekimliğinde üniversitelerimizde gerekli ilgiyi göstermemesi bu alandaki boşluğu daha da artırmaktadır. TTB (Türk Tabipler Birliği)'nin almış olduğu karar ve önlemler de henüz yeterli seviyede olmadığı gibi henüzdenetiminde de değildir. TBB'liği spor hekimliği sertifikası kursları ile bu boşluğun sadece ilk basamak hizmetlerini karşılamaya çalışmaktadır.

Spor hekimliği özel bilgi ve beceri gerektirmektedir. Sistemli bir eğitim görmeden ya kendi olanakları ile veya uzmanlık dalının dar sınırları ile spor hekimliği yürütülmeye çalışılmaktadır. Ülkemizde uzman olarak yetişmiş spor hekimi sayısı parmakla sayılabacak kadar azdır. Spor hekimliği sertifikası almış hekim sayısı da 180 civarındadır. Ayrıca değişik uzmanlık dallarında bu sahaya özel ilgisinden dolayı kendisini yetiştirmiş uzmanlarımız mevcuttur.

Benim spor hekimliğine ilgilim ağrı tedavi uzmanı olmam nedeniyle kronik ağrısı olan bir çok sporcu tedavi etmekle başlamıştır.

Spor yaralanmalarında yapılan eksik tedaviler, bazen sporcunun bütün hayatı boyunca süren kronik ağrılara sebep olmaktadır. Heran "ağrıyacak" korkusu içindeki bir sporcunun başarısının düşük olacağı herkesçe malumdur.

Spor hekimleri sayısının az olması çoğu zaman bu görevin masörler tarafından üstlenilme zorunluluğunu doğurmuştur. Masörler istemiyerek de olsa kendi sorumluluklarını aşan tedavi yöntemlerini de uygulamak zorunda kalmışlardır ve hala kalmaktadırlar. Bunun sakıncalarının olmadığı iddia edilemez. Hatta bazen daha da ileri gidilerek hekim tedavisi kesilip, masör tarafından tedavi sürdürülmüştür. Bu yolu seçen sporcu sayısı hiç de az değildir.

Yine bu alandaki boşluk, kulüp yöneticilerinin de spor sağlığı için sporcuları hakkında kendi kendilerine karar verme zorunluluğunu getirmiştir. Özellikle büyük kulüplerde bazen hekim muayenesine bile gerek görülmeden veya sadece masörün muayenesi ve kararı veya idarecinin kendi kararı ile yaralı sporcu doğrudan doğruya yurt dışına gönderilmektedir. Yurtdışında seçilen hekimler veya tedavi merkezleri de genellikle bilinçli olmadığı inancındayım. Çünkü bugüne kadar dışarda tedavi

edilen sporcuların tedavi edildikleri hekim ve merkezlerin bizim hekimlerin tavsiye ettikleri hekimler olduğuna hiç şahit olmadım. Ülkemizde bu boşluk doldurulursa bu tür olumsuzlukların da ortadan kalkacağına inanıyorum. Bazen sadece bir dış seyahatten öteye gitmeyen bu tür dış tedaviler Türk Hekimliği açısından da pek içaçıcı olmasa gerek. Bu nedenle en kısa zamanda gerekli tedbirleri alıp, yeterli sayıda spor hekim ve spor yaralanmalarını tedavide uzman hekim yetiştirmek zorunludur.

Spor hekimliğini iki basamakta ele almak mümkündür:

1. İlk basamak hizmetleri.

2. Daha sonraki (Spor yaralanmalarındaki tedavi veya ileri incelemeleri kapsayan) hizmetler.

İlk basamaktaki hizmetleri kulüp hekimlikleri, saha hekimlikleri, lisans muayeneleri, özel spor merkezi ve salonlardaki hekimlik hizmetleri ve ilk yardım hizmetleri gibi hizmetler kapsamaktadır.

Sonraki basamaklarda ise sakatlık veya hastalık ortaya çıktıktan sonra veya ileri incelemeler gerektiğinde çeşitli tıp dallarında uzmanlaşmış ve spor hekimliği formasyonu kazanmış hekimlerce yürütülen hizmetleri kapsar. Bugün ülkemizde en çok eksikliği duyulan hizmetler bu hizmetlerdir. Bu hizmetlerin eksikliği bazen gereksiz yere sporunun spor hayatının da noktalanmasına sebep olmaktadır. Birinci basamak hizmetler düzenlenen kurslarla yürütülebilir. Tedavi hizmetlerinin bu tür kurslarla yürütülmesi imkansız görünmektedir. Bu konunun temelden ele alınıp bu konuda yeterli uzmanların yetiştirilmesine ve spor yaralanmalarının teşhis ve tedavi edilecek merkezlerin açılmasına zaruret olduğu inancındayım. Bu merkezler gerekli uzman kadroları ve teşhis imkanlarını bünyelerinde bulundurmaktadırlar. Bu tür merkezlerin oluşması sporcu sağlığı açısından doğru ve sıhhatli kararların alınmasına ve zamanında isabetli tedavilerin yapılması, sporcuların nereye gitsem daha iyi tedavi olurum endişelerinden de kurtulmaları açısından yararlı olacaktır.

Gerek nitelik gerekse sayısal olarak mevcut bu boşluk, sorunun yeniden ele alınmasını ve bilimsel bir çerçeveye oturulmasını zorunlu kılmaktadır. Bu konuda TTB'liğinin başlattığı çalışma üniversiteler ve bakanlıkça da desteklenmeli ve çalışmaların kapsamı genişletilmelidir.

Başlatılan bu çalışmaların desteklenmesi, bu konudaki boşluğun tamamen doldurulmasına bile kısa zamanda yeterli seviyeye ulaşacağı inancındayım.